
PARAMA VERSLUI

Investicijų ir verslo garantijos

Kontaktai

UAB „Investicijų ir verslo garantijos“

Gedimino pr. 38/2, LT-2600 Vilnius
Tel. (5) 210 75 10, faks. 210 75 11
El. paštas info@invega.lt
<http://www.invega.lt>

Verslininkui, ketinančiam pradėti verslą ar plėsti jau veikiančią, dažnai kyla verslo finansavimo problema. Įprasčiausias verslo finansavimo būdas yra banko paskola. Tačiau iš verslininkų, norinčių gauti paskolą, bankai reikalauja užstato avansu, t. y. iš pradžių bankui įkeičiamas turtas ir tik po to išduodama paskola. Be to, banko reikalavimu įkeičiamo turto vertė, atsižvelgiant į įkeičiamo turto patrauklumą bankui, gali būti iki 1,5 karto didesnė nei prašoma paskolos suma.

Siekdama padėti verslininkams išspręsti užstato problemą skolinantis iš banko perspektyviam verslui finansuoti, Lietuvos Respublikos Vyriausybė įsteigė garantijų instituciją – UAB „Investicijų ir verslo garantijos“ (toliau – INVEGA), kuri pradėjo veikti nuo 2002 m. pradžios.

INVEGA VEIKLA IR FUNKCIJOS

INVEGA ūkio subjektams teikia šias paslaugas:

- teikia verslo paskolų garantijas bankams;
- teikia dalinį paskolų palūkanų dengimą.

KAM TEIKIAMOS VERSLO PASKOLŲ GARANTIJOS

INVEGA teikia verslo paskolų garantijas bankams, kredituojantiems mikro ir mažas įmones, kurios pagal Lietuvos Respublikos smulkaus ir vidutinio verslo įstatymą atitinka šias sąlygas:

- įmonėje dirba mažiau kaip 50 darbuotojų;
- metinės pajamos neviršija 24 mln. Lt ir įmonės turto balansinė vertė yra ne didesnė kaip 17 mln. Lt;
- įmonė pagal įstatymą yra savarankiška.

VERSLININKO INDĖLIS Į INVESTICIJŲ PROJEKTĄ

Verslininkas (ar įmonė) į investicijų projektą, kuriam įgyvendinti imama paskola su INVEGA garantija, turi investuoti ne mažiau kaip 20% nuosavų lėšų ar garantuoti kitu turtu.

KOKIOMS PASKOLOMS TEIKIAMOS GARANTIJOS

INVEGA garantuoja paskolas, skirtas investicijoms (į nuosavą ilgalaikį turtą) ir apyvartinėms lėšoms (žaliavoms, medžiagoms įsigyti).

INVEGA garantuojama maksimali paskola investicijoms – 1 mln. Lt, apyvartinėms lėšoms – 500 tūkst. Lt.

KOKIOMS PASKOLOMS GARANTIJOS NETEIKIAMOS

INVEGA neteikia garantijų, jei paskolą ar už paskolos lėšas įsigytą turtą

verslininkas numato panaudoti neremtinios veiklos rūšims, kurių sąrašą tvirtina Lietuvos Respublikos Vyriausybė. Pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių neremtinios veiklos rūšys yra:

- medžioklė ir su tuo susijusi veikla (01.50);
- alkoholinių gėrimų gamyba (15.91 – 15.95);
- tabako gaminių gamyba (16.00);
- mažmeninė ir didmeninė prekyba (50.10, 50.30 – 52.63);
- finansinis tarpininkavimas, draudimas (65.11 – 67.20);
- nekilnojamojo turto operacijos (70.11 – 70.32);
- teisinė veikla (74.11);
- azartinių lošimų ir lažybų organizavimo veikla (92.71).

INVEGA taip pat negarantuoja už paskolas, kurių lėšomis įsigytas turtas bus naudojamas asmeniniais (ne verslo) tikslais.

KOKIOS PROCEDŪROS

Verslininkas kreipiasi į banką, kuris sutinka jį kredituoti su INVEGA garantija, ir derasi dėl paskolos sąlygų (paskolos sumos, valiutos, trukmės, grąžinimo grafiko, palūkanų normos ir kt.). Bankas, priimdamas sprendimą kredituoti, spren-

džia, ar jam pakanka užstato. Jei trūksta, tuomet bankas kreipiasi į INVEGA dėl garantijos suteikimo ir pateikia reikiamus dokumentus.

GARANTIJOS ATLYGINIMAS

Už suteiktą garantiją verslininkas INVEGA sumoka vienkartinę garantijos atlyginimą, kuris yra lygus 1% nuo garantijos sumos. Pvz., jei paskola – 100 tūkst. Lt, o garantijos suma – 50 tūkst. Lt, tai garantijos atlyginimas yra lygus 500 Lt.

PALŪKANŲ KOMPENSAVIMAS

INVEGA sutarties su Ūkio ministerija pagrindu taip pat administruoja dalinį paskolų, už kurias garantavo, palūkanų kompensavimą.

2003 m. numatyta verslininkams kompensuoti 50% bankui sumokėtų palūkanų, bet ne daugiau kaip 5% paskolos palūkanų normos.

KUR KREIPTIS

INVEGA garantuoja Lietuvoje veikiančių komercinių bankų, su kuriais pasirašė bendradarbiavimo sutartis, paskolas, suteikiamas mikroįmonėms ir mažoms įmonėms, todėl reikia kreiptis į banką dėl paskolos su INVEGA garantija.

Teisės aktai

Lietuvos Respublikos smulkaus ir vidutinio verslo įstatymas (Žin., 1998, Nr. 109–2993; 2002, Nr. 105–4689)

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. liepos 11 d. nutarimas Nr. 887 „Dėl smulkaus ir vidutinio verslo plėtros“ (Žin., 2001, Nr. 62–2272, Nr. 79–2753, Nr. 93–3282; 2002, Nr. 53–2085; 2003, Nr. 45–2021)

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 sausio 9 d. nutarimas Nr. 4 „Dėl Valstybės neremtinios veiklos rūšių sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 4–118)

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 12 d. nutarimas Nr. 213 „Dėl valstybės garantijų, teikiamų už uždarnosios akcinės bendrovės Žemės ūkio paskolų garantijų fondo, uždarnosios akcinės bendrovės draudimo įmonės „Lietuvos eksporto ir importo draudimas“ ir uždarnosios akcinės bendrovės „Investicijų ir verslo garantijos“ įsipareigojimus, limitų“ (Žin., 2003, Nr. 16–668)

Lietuvos Respublikos ūkio ministro įsakymas Nr. 4–112 „Dėl ūkio ministro 2001 m. spalio 29 d. įsakymo Nr. 322 „Dėl Smulkaus ir vidutinio verslo paskolų garantijų teikimo, smulkaus ir vidutinio verslo mikrokreditavimo, smulkaus ir vidutinio verslo rizikos kapitalo investavimo ir dalinio paskolų palūkanų dengimo smulkaus ir vidutinio verslo subjektams administravimo veiklos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2003, 32–1353)

Lietuvos Respublikos ūkio ministro įsakymas Nr. 4–113 „Dėl uždarnosios akcinės bendrovės „Investicijų ir verslo garantijos“ garantijų teikimo“ (Žin., 2003, Nr. 32–1354)

Verslo, eksporto ir pramonės skatinimo programos

Kontaktai

Smulkaus ir vidutinio verslo skyrius

Tel. (5) 262 88 13, 262 75 16, faks. 262 96 76

El. paštas l.stanionyte@ukmin.lt

Pramonės strategijos skyrius

Tel. (5) 262 79 06, 262 56 92, faks. 262 39 74

El. paštas v.baranauskas@ukmin.lt

Verslo konkurencingumo skyrius

Tel. (5) 262 68 10, 262 79 07, faks. 262 39 74

El. paštas v.skarzinskas@ukmin.lt

Pramonės ir verslo departamentas

Ūkio ministerija

Gedimino pr. 38/2, LT-2600 Vilnius

<http://www.ukmin.lt>

Nacionalinės paramos skyrius

Lietuvos verslo paramos agentūra

Gedimino pr. 38/2, LT-2600 Vilnius

Tel. (5) 268 74 08, 268 74 18, faks. 268 74 09

El. paštas v.dambrauskiene@ukmin.lt

<http://www.lvpa.lt>

Smulkus ir vidutinis verslas – vienas iš pagrindinių ekonomikos augimo veiksnių, turintis esminį poveikį bendrai šalies ūkio plėtotei, naujų darbo vietų kūrimui ir socialiniam stabilumui, todėl jo plėtra yra viena iš svarbiausių Lietuvos ekonominės politikos kryptių. Valstybė, teikdama paramą verslui, skatina gyventojų verslumą.

MVĮ remiamos valstybės lėšomis visose ES šalyse. ES MVĮ rėmimo politika siekiama sudaryti palankias sąlygas joms veikti ne tik nacionalinėse, bet ir tarptautinėje rinkose. Todėl SVV rėmimo priemonės įgyja ypač didelę reikšmę ir Lietuvai integruojantis į ES, nes MVĮ turi būti pasirošusios konkuruoti bendroje Europos rinkoje.

Parama verslui teikiama vykdant Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos administruojamas programas: Smulkaus ir vidutinio verslo plėtros ir skatinimo strategijos įgyvendinimo specialiąją programą, Eksporto plėtros ir skatinimo strategijos įgyvendinimo specialiąją programą bei Pramonės konkurencingumo didinimo programą (toliau – programos). Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2003 m. sausio 21 d. nutarimu Nr. 62 „Dėl 2003 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo pagal tvirtinamas programas patvirtinimo“ patvirtino lėšas šioms programoms įgyvendinti.

Lėšos projektams įgyvendinti skiriamos Verslo plėtojimo tarybos atitinkamam komitetui ir pačiai Verslo plėtojimo tarybai pritarus bei Lietuvos Respublikos ūkio ministrui priėmus teigiamą sprendimą.

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2001 m. birželio 4 d. nutarimu Nr. 668 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. liepos 3 d. nutarimo Nr. 713 „Dėl verslo plėtojimo priemonių“ dalinio pakeitimo“ patvirtino Verslo plėtojimo tarybos nuostatus. Siekiant tinkamai išanalizuoti ir įvertinti pramonės, eksporto ir verslo plėtros projektus, sudaryti šie Verslo plėtojimo tarybos komitetai:

- Smulkaus ir vidutinio verslo skatinimo;
- Eksporto plėtros ir skatinimo;
- Pramonės konkurencingumo didinimo.

Komitetų sudėtį patvirtino Lietuvos Respublikos ūkio ministras. Jie yra sudaryti iš Verslo plėtojimo tarybos narių, ministerijų atstovų, verslininkus vienijančių organizacijų bei kitų suinteresuotų įstaigų, įmonių ir organizacijų atstovų.

SVV PLĖTROS IR SKATINIMO STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO SPECIALIOJI PROGRAMA

Smulkaus ir vidutinio verslo skatinimo komitetas nagrinėja paraiškas dėl SVV plėtros ir skatinimo strategijos įgyvendinimo specialiosios programos (toliau – SVV specialioji programa) lėšų skyrimo.

SVV specialiosios programos lėšos naudojamos:

- teisei ir ekonominei aplinkai tobulinti: teisiniams-norminiams dokumentams, programoms rengti, sumokėti už ekspertų, konsultantų paslaugas, verslo sąlygų tyrimams, kitiems užsakoviešiams darbams;
- SVV subjektų finansinės paramos sistemai plėtoti: paskolų garantijoms teikti ir palūkanoms iš dalies dengti (žr. informacinę temą „Investicijų ir verslo garantijos“);
- ES daugiamečiai įmonių ir verslininkystės programai ir kitiems tarptautiniams projektams įgyvendinti: dalyvio mokesčiui sumokėti, bendram projektų finansavimui;
- SVV plėtoti regionuose: regioninėms, tikslinėms programoms rengti, programose numatytoms priemonėms įgyvendinti (turizmo ir verslo plėtros projektams, verslumo skatinimo renginiams organizuoti ir projektams, skatinantiems naujų produktų bei technologijų diegimą);
- techninės pagalbos priemonėms verslumo skatinimui įgyvendinti: konsultavimu ir mokymo paslaugoms subsidijuoti, konferencijoms, seminarams, mugėms organizuoti, informacinėms duomenų bazėms kurti, informacinėms laidoms, leidiniams finansuoti ir kt.;
- verslo institucinei infrastruktūrai plėtoti: verslo inkubatoriams, verslo centrams steigti, kurti, plėsti ir jų veiklai iš dalies finansuoti.

EKSPORTO PLĖTROS IR SKATINIMO STRATEGIJOS ĮGYVENDINIMO SPECIALIOJI PROGRAMA

Paraiškas, pateiktas finansavimui iš šios programos lėšų, svarsto Eksporto plėtros ir skatinimo komitetas.

Eksporto plėtros ir skatinimo strategijos įgyvendinimo specialiosios programos (toliau – Eksporto specialioji programa) lėšos naudojamos:

- remti verslo institucinės infrastruktūros priemonių diegimą;
- remti prekių bei paslaugų konkurencingumo gerinimo priemones;
- iš dalies padengti eksportuotojų ne rinkos rizikos draudimo išlaidas;
- iš dalies padengti konferencijų bei seminarų rengimo išlaidas;
- iš dalies padengti verslo projektų įgyvendinimo išlaidas;
- remti eksportuotojų mokymo bei konsultavimo projektus;
- skatinti Lietuvoje pagamintos produkcijos ir teikiamų paslaugų informacinių reklaminių bei valstybės įvaizdį kuriančių leidinių leidybą;
- iš dalies padengti verslininkų misijų organizavimo išlaidas;
- iš dalies padengti ūkio subjektų dalyvavimo parodose ir mugėse išlaidas;
- skatinti rinkos tyrimo ir informacinio aprūpinimo priemonių diegimą.

PRAMONĖS KONKURENCINGUMO DIDINIMO PROGRAMA

Paraiškas, pateiktas finansavimui iš šios programos lėšų, svarsto Pramonės konkurencingumo didinimo komitetas.

Pramonės konkurencingumo didinimo programos lėšos naudojamos:

- Nacionalinės kokybės programai įgyvendinti;
- Inovacijų versle programai įgyvendinti;

- Atitikties įvertinimo infrastruktūros plėtros programai įgyvendinti (standartams diegti, sertifikuoti, laboratorijų įrangai ir kt.);
- Valstybinei pavojingų atliekų tvarkymo programai įgyvendinti (pavojingų atliekų tvarkymo sistemai sukurti ir specializuotoms atliekų tvarkymo ir saugojimo aikštelėms įrengti);
- Antrinių žaliavų ir atliekų panaudojimo programai.

Programų priemonių subsidijavimas vykdomas remiantis Lietuvos Respublikos ūkio ministro patvirtintomis įvairių

priemonių subsidijavimo tvarkomis. Subsidijavimo tvarkas galite rasti Ūkio ministerijos interneto tinklalapyje <http://www.ukmin.lt/>, skiltyje „Verslo plėtojimo taryba“.

Jeigu norite gauti finansinę paramą projektams įgyvendinti, turite pateikti nustatytos formos paraišką ir kitus reikiamus dokumentus. Išsami informacija apie programas teikiama „Kontaktuose“ nurodytuose Ūkio ministerijos skyriuose, o paraiškos dėl finansavimo priimamos Lietuvos verslo paramos agentūroje.

Teisės aktai

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. sausio 21 d. nutarimas Nr. 62 „Dėl 2003 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto asignavimų paskirstymo pagal tvirtinamas programas patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 8–284)

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. birželio 4 d. nutarimas Nr. 668 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. liepos 3 d. nutarimo Nr. 713 „Dėl verslo plėtojimo priemonių“ dalinio pakeitimo“ (Žin., 2001, Nr. 49–1714)

Vietinių užimtumo iniciatyvų skatinimas

Kontaktai

Darbo rinkos politikos realizavimo skyrius
Lietuvos darbo birža
Geležinio Vilko g. 3A, LT-2600 Vilnius
Tel. (5) 236 07 93, faks. 236 07 88
El. paštas info@ldb.lt
<http://www.ldb.lt>

Vietinių užimtumo iniciatyvų skatinimas – tai viena iš Lietuvos darbo biržos įgyvendinamos Nedarbo mažinimo programos priemonių. Jos tikslas yra suaktyvinti vietos bendruomenės pastangas darbo vietoms kurti, siekiant kartu spręsti su dideliu nedarbu susijusias socialines problemas. Sprendžiant iš pavadinimo, kurį patys programos įgyvendintojai perfrazuoja „kaimynai padeda kaimynams“, ši programa visų pirma orientuota į užimtumo ir verslo plėtros skatinimą labiau nuo Lietuvos didžiųjų miestų nutolusiose kaimo vietovėse, kuriose šiuo metu yra ypač opi nedarbo problema.

Verslininkai, turintys pasiūlymų, kaip plėtoti savo verslą, galintys pateikti visiškai naujus produktus ir paslaugas, turi galimybę dalyvauti vietinių užimtumo iniciatyvų projektų atrankoje ir pasinaudoti negrąžinama valstybės finansine parama (iki 17 200 litų vienai naujai darbo vietai sukurti) šiems sumanymams įgyvendinti.

2002–2004 m. vietinių užimtumo iniciatyvų projektams įgyvendinti Lietuvos Respublikos Vyriausybė numatė skirti 100 mln. litų iš valstybės biudžeto arba Užimtumo fondo lėšų.

PARAIŠKŲ PATEIKIMAS

Paraiškas dalyvauti vietinių užimtumo iniciatyvų projektų atrankoje valstybės finansinei paramai gauti gali teikti:

- 1) SVV subjektai;
- 2) viešosios įstaigos, kuriose mažiau nei pusę balsų dalininkų susirinkime turi:
 - valstybės institucijos;
 - savivaldybių institucijos;
 - valstybės ir savivaldybių įmonės.
- 3) valstybės parama neteikiama veikloms, nurodytoms Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. sausio 9 d. nutarime Nr. 4 „Dėl Valstybės neremtinų veiklos rūšių sąrašo patvirtinimo“.

Valstybės parama teikiama finansuoti šias darbo vietas steigimo išlaidas:

- įrenginių, įrangos ir kitų darbo priemonių, reikalingų veiklai ar gamybai užtikrinti, pirkimo, montavimo ar nuomos;
- mokymų, kai teritorinė darbo birža neorganizuoja tokių mokymų ir negali jų išlaidų padengti iš Užimtumo fondo;
- darbo vietai ir darbuotojui reikalingoms licencijoms ir leidimams įsigyti;
- draudimo;
- reklamos;
- patalpų remonto, reikalingo darbo vietoms įkurti, tačiau neviršijant 50% valstybės paramos dydžio.

Projekto rengėjas privalo tenkinti šiuos reikalavimus:

- būti įregistruotas Lietuvoje;
- neturi būti pradėta bankroto ar likvidavimo procedūra;
- negali turėti įsiskolinimų valstybės biudžetui ir Sodrai;
- būti tiesiogiai atsakingas už projekto

vykdymą ir darbo vietų įsteigimą įmonėje ar VŠĮ;

- projekto rengėjas privalo užtikrinti, kad prašoma valstybės parama kartu su jau anksčiau gauta valstybės parama neviršytų 400 tūkst. Lt per trejus metus, kaip nustatyta Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatyme.

VIETINIŲ UŽIMTUMO INICIATYVŲ PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMO TVARKA

Vietinių užimtumo iniciatyvų projektų įgyvendinimo tvarką reglamentuoja Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2002 m. balandžio 24 d. įsakymas Nr. 59 „Dėl Vietinių užimtumo iniciatyvų projektų įgyvendinimo tvarkos patvirtinimo“ (toliau – Tvarka).

Tvarka nustato reikalavimus projektų rengėjams, paraiškų pateikimui bei jų atrankai, projektus administruojančioms institucijoms, finansuojamų projektų sąrašui sudaryti, finansinei paramai teikti, atsiskaitymui už gautas lėšas ir ginčams nagrinėti, įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 8 d. nutarimu Nr. 529 „Dėl Lietuvos Respublikos užimtumo didinimo 2001–2004 metų programos patvirtinimo“ patvirtintos programos 2.1.2 skyriaus „Vietinių užimtumo iniciatyvų skatinimo priemonės“ priemones. Tvarkos 1 ir 2 prieduose pateiktos vietinių užimtumo iniciatyvų projektų paraiškos ir įgyvendinimo sutarties formos, 3, 4 ir 5 prieduose – vietinių užimtumo iniciatyvų projektų vertinimo formos, 6 ir 7 prieduose – vietinių užimtumo iniciatyvų projektų įgyvendinimo tvarkos pavyzdžiai.

PROJEKTŲ ATRANKA

Vietinių užimtumo iniciatyvų projektų atranką, įgyvendinimo finansavimą

ir kontrolę vykdo Lietuvos ir teritorinės darbo biržos, prie kurių įsteigti patariamieji organai. Prie teritorinių darbo biržų, kurių aptarnaujamoje teritorijoje įgyvendinami vietinių užimtumo iniciatyvų skatinimo projektai, įsteigtos projektų atrankos komisijos, o prie Lietuvos darbo biržos – Projektų priežiūros komitetas ir Trišalė komisija.

Paraiška vietinių užimtumo iniciatyvų projektų atrankai pateikiama pagal formą „Vietinių užimtumo iniciatyvų projekto paraiška“. Paraiškoje turi būti nurodyta vietinių užimtumo iniciatyvų projekto įgyvendinimo trukmė (projektui skirtos lėšos turi būti įsisavintos iki kalendorinių metų pabaigos), vietinių užimtumo iniciatyvų projekto aktualumas, tikslai, uždaviniai, numatomi rezultatai, ekonominė ir socialinė nauda regionui, įrodytos vietinių užimtumo iniciatyvų projekto tęstinumo galimybės. Paraiškoje turi būti nurodytos ir vietinių užimtumo iniciatyvų projektui įgyvendinti reikalingos lėšos. Beje, vietinių užimtumo iniciatyvų projekto pateikėjų lėšos (jei yra projektų rėmėjų, tai kartu su vietinių užimtumo iniciatyvų projekto rėmėjų lėšomis) turi sudaryti ne mažiau nei 35% projektui įgyvendinti reikalingų lėšų.

Vietinių užimtumo iniciatyvų projektų paraiškas atranka ir vertina projektų atrankos komisijos prie teritorinių darbo biržų. Jei paraiška užpildyta teisingai, t. y. pareiškėjas yra teisėta įmonė, įstaiga ar organizacija ir projekto aprašymas paraiškoje atitinka vietinių užimtumo iniciatyvų projektui keliamus tikslus (sumažinti nedarbo lygį ir socialinių pašalpų gavėjų skaičių), tai paraiška atrankama vertinti. Vertinant vietinių užimtumo iniciatyvų projektą atsižvelgiama į tai, ar jis atitinka svarbiausius vietos darbo rinkos poreikius (konkrečiai juos suformuluoja teritorinė darbo birža), ar

jis orientuotas į perspektyvias užimtumo didinimo požiūriu ekonomines veiklas, į naujas socialines paslaugas, ar pagrįstas projekto tęstinumas pasibaigus jo finansavimui, ar aiški projekto vykdymo sąmata, ar pagrįsti darbo vietų sukūrimo kaštai (kuo mažesni kaštai, tuo geresnis vietinių užimtumo iniciatyvų projekto įvertinimas). Vietinių užimtumo iniciatyvų projektui reikšmės suteikia savivaldybės bendradarbiavimas įgyvendinant projektą (savivaldybės gali skirti dalį lėšų vietinių užimtumo iniciatyvų projektui įgyvendinti, suteikti patalpas ar įrangą, taikyti mokesčių lengvatas).

PROJEKTŲ TVIRTINIMAS IR ĮGYVENDINIMAS

Įvertinusios vietinių užimtumo iniciatyvų projektus, projektų atrankos komisijos geriausius projektus teikia Projektų priežiūros komitetui prie Lietuvos darbo biržos. Projektų priežiūros komitetas, įvertinęs rekomenduotas vietinių užimtumo iniciatyvų projektų paraiškas, patvirtina tuos projektus, kuriems įgyvendinti bus suteikta negrąžinama valstybės finansinė parama. Tarp šių vietinių užimtumo iniciatyvų vykdytojų ir atitinkamos teritorinės darbo biržos pasirašoma Vietinių užimtumo iniciatyvų projekto įgyvendinimo sutartis. Joje vykdytojas įsipareigoja į sukurtas darbo vietas įdarbinti teritorinės darbo biržos siunčiamus asmenis ir trejus metus nepanaikinti darbo vietų, sukurtų iš vietinių užimtumo iniciatyvų projektui finansuoti skirtų lėšų. Vietinių užimtumo iniciatyvų projekto įgyvendinimo sutarties galiojimas baigiasi po trejų metų nuo joje numatytų darbo vietų įsteigimo dienos.

Finansinių lėšų, skirtų projektams įgyvendinti, panaudojimo kontrolę ir lėšų panaudojimo pagal paskirtį priežiūrą vykdo teritorinės darbo biržos.

BANDOMŲJŲ PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMO PATIRTIS

2001 m. Lietuvos darbo birža prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos pradėjo įgyvendinti bandomuosius vietinių užimtumo iniciatyvų projektus. Devyniose didžiausio nedarbo šalies teritorijose – Akmenės, Pasvalio, Parkurojo, Druskininkų, Jurbarko, Jonavos, Šiaulių, Šakių ir Širvintų rajonuose – negrąžinama valstybės finansinė parama (1,2 mln. Lt) buvo skirta įgyvendinti 16 vietinių užimtumo iniciatyvų projektų, kurių rezultatas – sukurta per 150 naujų darbo vietų.

2002 m., atsižvelgdama į situaciją šalies darbo rinkoje ir teritorinius nedarbo lygio rodiklius, Trišalė komisija prie Lietuvos darbo biržos nustatė aukščiausio nedarbo teritorijas, kuriose buvo įgyvendinami vietinių užimtumo iniciatyvų projektai. Tai Druskininkai, Lazdijų, Jonavos, Skuodo, Pasvalio, Akmenės, Joniškio, Jurbarko, Mažeikių, Šalčininkų, Panevėžio, Kelmės, Ignalinos, Vilniaus rajonai ir Kalvarijos savivaldybės teritorija. Projektų vykdymui, teikiant negrąžinamą valstybės finansinę paramą Nedarbo mažinimo programai vykdyti, buvo skirta 3,5 mln. Lt. Buvo įgyvendinti 36 projektai, sukurtos 377 naujos darbo vietos.

2003 m. Lietuvos darbo biržai teritorinės darbo biržos pateikė 141 projektą. Šiuo metu, įvykus trims finansavimo etapams, į finansuojamų projektų sąrašą įtraukta 90 projektų, kuriuos įgyvendinus bus sukurta 793 naujos darbo vietos didžiausio nedarbo teritorijose, panaudojant 7,4 mln. Lt.

Išsamesnės informacijos apie vietinių užimtumo iniciatyvų projektų įgyvendinimo eigą, rezultatus bei apie

naujų vietinių užimtumo iniciatyvų projektų įgyvendinimą 2003 m. teiraukitės savo savivaldybės teritorijoje esančioje darbo biržoje arba kreipkitės į Lietuvos darbo biržos Darbo rinkos politikos realizavimo skyriaus darbuotojus.

Teisės aktai

Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymas (Žin., 1999, Nr. 30–856; 2000, Nr. 85–2572)

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 8 d. nutarimas Nr. 529 „Dėl Lietuvos Respublikos užimtumo didinimo 2001–2004 metų programos patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. 40–1404)

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. lapkričio 19 d. nutarimas Nr. 1819 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 8 d. nutarimo Nr. 529 „Dėl Lietuvos Respublikos užimtumo didinimo 2001–2004 metų programos patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2002, Nr. 112–5014)

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. sausio 9 d. nutarimas Nr. 4 „Dėl Valstybės neremtinės veiklos rūšių sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 4–118)

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2002 m. balandžio 24 d. įsakymas Nr. 59 „Dėl Vietinių užimtumo iniciatyvų projektų įgyvendinimo tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. 45–1735)

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2002 m. gruodžio 2 d. įsakymas Nr. 157 „Dėl Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2002 m. balandžio 24 d. įsakymo Nr. 59 „Dėl Vietinių užimtumo iniciatyvų projektų įgyvendinimo tvarkos patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2002, Nr. 117–5277)

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2003 m. balandžio 18 d. įsakymas Nr. A1–63 „Dėl Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2002 m. balandžio 24 d. įsakymo Nr. 59 „Dėl Vietinių užimtumo iniciatyvų projektų įgyvendinimo tvarkos patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2003, Nr. 40–1865)

Užimtumo fondo remiami darbai bedarbiams

Kontaktai

Darbo rinkos politikos realizavimo skyrius

Lietuvos darbo birža

Geležinio Vilko g. 3 A, LT-2600 Vilnius

Tel. (5) 236 07 93, faks. 236 07 88

El. paštas info@ldb.lt

<http://www.ldb.lt>

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2002 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. 14 patvirtinta Darbo rinkoje papildomai remiamų bedarbių užimtumo rėmimo tvarka ir Įdarbinimo į Užimtumo fondo remiamus darbus tvarka.

PAPILDOMAI REMIAMŲ BEDARBIŲ UŽIMTUMO RĖMIMO TVARKA

Bedarbiai, turintys ar galintys turėti sunkumų susirasti darbą dėl nepakankamos kvalifikacijos ar darbo patirties, ilgalaikio nedarbo ar darbingumo praradimo, gali būti remiami priimant juos į darbą.

Papildomai remiami bedarbiai yra:

- invalidai – Lietuvos Respublikos invalidų socialinės integracijos įstatymo nustatyta tvarka;
- asmenys nuo 16 iki 25 metų, pirmą kartą pradedantys darbinę veiklą;
- profesinių, aukštesniųjų ir aukštųjų mokyklų absolventai, pradedantys darbinę veiklą pagal specialybę;
- ilgalaikiai bedarbiai, kurių nedarbo trukmė nuo įsiregistravimo darbo biržoje dienos ilgesnė kaip 2 metai;
- asmenys, kuriems iki senatvės pensijos amžiaus likę ne ilgiau kaip 5 metai;
- motina arba tėvas, auginanti (-is) vaiką iki 8 metų;

- asmenys, grįžę iš laisvės atėmimo vietų, kai laisvės atėmimo laikotarpis buvo ilgesnis negu 6 mėnesiai.

Įsiregistravusiems darbo biržoje papildomai remiamiems bedarbiams nustatyta tvarka sudaromi įsidarbinimo planai, kuriais remiantis organizuojamas bedarbių įdarbinimas.

ĮDARBINIMO Į UŽIMTUMO FONDO REMIAMUS DARBUS TVARKA

Įdarbinimo į Užimtumo fondo remiamus darbus tvarka nustato Užimtumo fondo remiamų darbų (toliau – remiami darbai) organizavimą bedarbiams.

Remiami darbai organizuojami šiais tikslais:

- siekiant sudaryti galimybę įgyti darbo įgūdžių arba juos tobulinti tiesiogiai darbo vietoje, siekiant įsitvirtinti nuolatiniame darbe;
- norint nustatyti dirbti pagal tam tikrą profesiją siekiančio bedarbio kvalifikacinių žinių trūkumą ir jas papildyti profesinio mokymo kursuose.

Remiami darbai organizuojami šiems bedarbiams:

- pradedantiems darbinę veiklą pagal profesinę kvalifikaciją arba gretutines profesines kompetencijas ar įgytas dalykines žinias;
- neturintiems profesinio pasirengimo;
- turintiems nepaklausią vietos darbo rinkoje profesiją ar veiklos praktiką;
- turintiems ilgesnę kaip 1 metų darbo pertrauką pagal profesinį pasirengimą ar veiklos praktiką.

Remiami darbai, atsižvelgiant į padėtį

vietos darbo rinkoje ir finansavimo galimybes, teritorinės darbo biržos iniciatyva gali būti organizuojami visų nuosavybės formų įmonėse, įstaigose ir organizacijose, kurios per pastaruosius 3 mėnesius atitiko šias sąlygas:

- vykdė ūkinę veiklą;
- deklaravo pajamas ir mokėjo įstatymų nustatytus mokesčius;
- nemažino darbuotojų skaičiaus;
- neturėjo gamybos prastovų, kilusių ne dėl darbuotojų kaltės, ir priverstinio ne visos darbo dienos arba savaitės darbo laiko.

Šie reikalavimai įmonėms, priimančioms bedarbius į remiamus darbus, netaikomi tais atvejais, kai įmonės, įstaigos ir organizacijos (visų nuosavybės formų) ar jų padaliniai buvo įsteigti per pastaruosius 3 mėnesius.

Remiami darbai paprastai organizuojami ne daugiau kaip 6 mėnesiams. Jei per šį laikotarpį darbdaviui ir dirbančiam remiamus darbus paaiškėja, kad nuolatiniam įsidarbinimui šioje įmonėje būtina įgyti papildomų žinių profesinio mokymo kursuose, remiamų darbų trukmė gali būti pratęsiama, bet ne ilgesniam kaip 2 mėnesių laikotarpiui. Pirmą kartą pradedantiems dirbinę veiklą remiamų darbų trukmė gali tęstis iki 3 mėnesių. Į bedarbio pašalpos mokėjimo laiką remiamų darbų trukmė neįskaitoma.

Bedarbius, norinčius dirbti remiamus darbus, atsižvelgiant į jų profesinį pasirėngimą ir remiamų darbų pobūdį, į įmones siunčia teritorinės darbo biržos.

Remiamų darbų pobūdį įmonėse nustato darbdaviai. Paprastai tai gali būti darbai laisvose ar įsteigtose naujose darbo vietose arba nuolatinių darbuotojų, išėjusių kasmetinių, nėštumo ir gimdymo, vaiko priežiūros atostogų, pakeitimas, taip pat sezoniniai darbai.

Bendras įdarbintų į remiamus darbus asmenų skaičius priklauso nuo darbuotojų, dirbančių įmonėje pagal neterminuotą darbo sutartį, skaičiaus. Įmonėse, kuriose dirba iki 10 darbuotojų, į remiamus darbus kalendoriniais metais galima įdarbinti 1 darbuotoją, nuo 11 iki 50 darbuotojų turinčiose įmonėse galima įdarbinti ne daugiau kaip 2 darbuotojus, daugiau nei 50 darbuotojų turinčiose įmonėse dirbančių remiamus darbus skaičius negali viršyti 5% vidutinio mėnesinio darbuotojų skaičiaus.

Įdarbinant kiekvieną asmenį tarp teritorinių darbo biržų ir darbdavių, organizuojančių remiamus darbus, sudaroma Užimtumo fondo remiamų darbų vykdymo ir finansavimo sutartis. Joje nurodomas įdarbinimo terminas ir vieta, darbo funkcijos ir sąlygos, darbo apmokėjimo sąlygos ir išlaidų padengimo darbdaviams tvarka. Sutartį pasirašiusiems darbdaviams kas mėnesį iš Užimtumo fondo padengiamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos minimalios mėnesinės algos ir nuo šios sumos apskaičiuotų socialinio draudimo įmokų dydžio išlaidos.

Tarp bedarbio, įdarbinto į remiamus darbus, ir darbdavio, vadovaujantis Lietuvos Respublikos darbo kodeksu, sudaroma terminuota darbo sutartis. Asmenims, dirbantiems remiamus darbus, mokamas kolektyvinėje sutartyje arba darbo sutartyje nustatyto dydžio atlyginimas, nesvarbu, koks darbdavio gaunamos kompensacijos už bedarbio įdarbinimą į remiamus darbus dydis, bei teikiamos visos įstatymų nustatytos socialinės garantijos.

Jei darbuotojo, įdarbinto į remiamus darbus, nuolatiniam įsidarbinimui toje įmonėje, kurioje organizuojami remiami darbai, reikia papildomų žinių, teritorinė darbo birža, pasirašydama Užimtumo fondo remiamų darbų vykdymo ir finansavimo sutartį, dirbančiam remiamus dar-

bus įsipareigoja suteikti galimybę lankyti mokymo kursus.

Išsamesnės informacijos apie remiamus darbus teiraukitės Lietuvos darbo biržoje arba teritorinėse darbo biržose.

Teisės aktai

Lietuvos Respublikos bedarbių rėmimo įstatymas (Žin., 1991, Nr. 2–25; 1996, Nr. 18–457; 1998, Nr. 8–165; 1999, Nr. 65–2086; 2001, Nr. 28–900; 2002, Nr. 2–51; 2003, Nr. 32–1313)

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2001 m. gegužės 8 d. įsakymas „Dėl Įdarbinimo į Užimtumo fondo remiamus darbus tvarkos 2.1 ir 2.2 punktų ir Bedarbių registravimo, pašalpų jiems skyrimo ir mokėjimo tvarkos 11, 12, 13 punktų dalinio pakeitimo ir papildymo“ (Žin., 2001, Nr. 45–1598)

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2002 m. sausio 15 d. įsakymas Nr. 5 „Dėl Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 1996 m. birželio 21 d. įsakymo Nr. 76 „Dėl Bedarbių registravimo, pašalpų jiems skyrimo ir mokėjimo tvarkos patvirtinimo“ dalinio pakeitimo“ (Žin., 2002, Nr. 6–248)

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2002 m. sausio 28 d. įsakymas Nr. 14 „Dėl Darbo rinkoje papildomai remiamų bedarbių užimtumo rėmimo tvarkos ir Įdarbinimo į Užimtumo fondo remiamus darbus tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. 15–591)

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2002 m. gruodžio 30 d. įsakymas Nr. 168 „Dėl socialinės apsaugos ir darbo ministro 2002 m. sausio 28 d. įsakymo Nr. 14 „Dėl Darbo rinkoje papildomai remiamų bedarbių užimtumo rėmimo tvarkos ir Įdarbinimo į Užimtumo fondo remiamus darbus tvarkos patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2003, Nr. 2–62)

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2002 m. gruodžio 30 d. įsakymas Nr. 169 „Dėl socialinės apsaugos ir darbo ministro 2002 m. sausio 28 d. įsakymo Nr. 14 „Dėl Darbo rinkoje papildomai remiamų bedarbių užimtumo rėmimo tvarkos ir Įdarbinimo į Užimtumo fondo remiamus darbus tvarkos patvirtinimo“ pakeitimo“ (Žin., 2003, Nr. 2–63)

Savivaldybių smulkaus ir vidutinio verslo skatinimo fondai

Kontaktai

Lietuvos savivaldybių asociacija

T. Vrublevskio g. 6, LT-2001 Vilnius

Tel. (5) 261 60 63, faks. 261 53 66

El. paštas lsa3@vilnius.lt

<http://www.lsa.lt>

Finansinių paramos šaltinių stoka ir didėjantis finansinės paramos SVV plėtrai poreikis paskatino savivaldybių institucijas (toliau – savivaldybės) skatinti verslo plėtrą iš savivaldybių biudžeto lėšų.

Finansinę paramą SVV savivaldybės pradėjo teikti 1998 m. Tuomet SVV skatinimo fondams lėšų skyrė 26 iš 56 savivaldybių. Norėdamos ir toliau remti regiono verslininkus, paskatinti kurti daugiau darbo vietų ir taip spręsti regiono nedarbo problemas, 1999 m. SVV skatinimo fondus įsteigė dar 7 savivaldybės. 2000 m. savivaldybių, remiančių SVV, skaičius išaugo iki 41 iš 60, 2001 m. SVV skatinimo fondus turinčių savivaldybių buvo 43, 2002 m. jų skaičius išaugo iki 52, o 2003 m. – iki 54. Kitos savivaldybės SVV remia skirdamos dalį pajamų, gautų privatizavus savivaldybės turtą, arba iš kitų lėšų šaltinių.

Nuo 1998 m. iki 2003 m. išaugo ne tik savivaldybių, turinčių SVV fondus, skaičius, bet ir bendra lėšų, skirtų SVV skatinti, suma.

1998 m. iš savivaldybių SVV skatinimo fondų SVV remti panaudota 1,5 mln. Lt, 2000 m. – 2,5 mln. Lt, o 2002 m. – net 4 mln. Lt. Nuo 1998 m. iki 2003 m. lėšų panaudojimo kryptys beveik nepakito. Lėšos buvo skiriamos bankų

paskolų palūkanoms iš dalies kompensuoti bei beprocentėms paskoloms teikti, verslininkams konsultuoti ir mokyti, leidiniams apie regionų SVV plėtrą leisti, verslininkams dalyvauti parodose, mugėse, verslininkų gaminamos produkcijos pristatymo užsienio šalyse išlaidoms kompensuoti, verslo misijoms. Ne viena savivaldybė finansavo regioninių SVV plėtros programų rengimą, įsteigė ir finansavo verslo informacijos centrų veiklą.

2003 m. savivaldybės iš SVV skatinimo fondų planuoja skirti beveik 5,7 mln. Lt. Numatomos tos pačios lėšų panaudojimo kryptys kaip ir praėjusiais metais. Planuojama įsteigti Vilkaviškio, Kupiškio, Marijampolės ir Šiaulių rajono verslo informacijos bei Radviliškio rajono verslo ir turizmo informacijos centrus.

Kai kurios savivaldybės SVV skatinimo fondų lėšų naudojimo nuostatuose reglamentuoja skatintinos ūkinės komercinės veiklos rūšis. Dažniausiai skatintina veikla – tai gamyba ir paslaugų teikimas. Kiekviena savivaldybė, atsižvelgdama į specifinę regiono ekonominę, socialinę padėtį, užimtumo lygį regione, nustato aktualias skatintinos veiklos rūšis bei paramos formas (pvz., savivaldybės, kurių teritorijose vyrauja aukštas nedarbo lygis, remia užimtumą skatinančias veiklas ir pan.).

LSVVPA kiekvienais metais renka ir sistemina informaciją apie kiekvienos savivaldybės SVV skatinimo fondams skirtas lėšas, jų panaudojimą ir skelbia šią informaciją LSVVPA interneto portale adresu <http://www.svv.lt>, rubrikoje savivaldybių SVV skatinimo fondai. Toliau esančioje lentelėje pateikta susisteminta informacija

apie SVV skatinimo fondų lėšų panaudojimą 1998–2003 m.

Išsamesnės informacijos apie paramą, teikiamą iš SVV skatinimo fondų, tei-

raukitės savivaldybėse. Iš savivaldybių SVV skatinimo fondų teikiama finansinė parama gali pasinaudoti ūkio subjektai, vykdančys veiklą atitinkamai savivaldybei priklausančioje teritorijoje.

Lentelė. Savivaldybių SVV skatinimo fondų lėšų panaudojimas 1998–2003 metais

Metai	SVV skatinimo fondų skaičius	SVV skatinti panaudota lėšų suma (mln. Lt)	Pagrindinės lėšų naudojimo kryptys	Dažniausiai skatintinos veiklos
1	2	3	4	5
1998	26	1,5	bankų paskolų palūkanų kompensavimas beprocenčių paskolų teikimas	gamyba paslaugų teikimas
1999	32	2,4	bankų paskolų palūkanų kompensavimas beprocenčių paskolų teikimas naujų darbo vietų steigimo išlaidų kompensavimas	gamyba paslaugų teikimas agroservisas turizmo paslaugų teikimas
2000	35	2,5	bankų paskolų palūkanų kompensavimas paskolų garantijų bankams teikimas atleidimas nuo mokesčių į savivaldybės biudžetą mokestinių lengvatų teikimas naujų darbo vietų steigimo išlaidų kompensavimas verslininkų mokymo ir konsultavimo išlaidų kompensavimas verslo mugių, parodų organizavimas	gamyba netradiciniai verslai; turizmo paslaugų teikimas neįgalių žmonių verslas
2001	43	3,6	bankų paskolų palūkanų kompensavimas verslininkų mokymo ir konsultavimo išlaidų kompensavimas verslo mugių, parodų, seminarų verslininkams organizavimas regiono SVV plėtros programų rengimo finansavimas leidinių verslo tematika išleidimo finansavimas	gamyba turizmo paslaugų teikimas žemės ūkio produktų perdirbimas antrinių žaliavų surinkimas ir perdirbimas veikla, orientuota į energijos taupymą ekologinė žemdirbystė

1	2	2	4	5
2002	52	4	• bankų paskolų palūkanų kompensavimas • beprocenčių paskolų teikimas • verslininkų mokymo ir konsultavimo išlaidų kompensavimas • verslo misijų, mugių, parodų, seminarų verslininkams organizavimas • regiono SVV plėtros programų rengimo finansavimas • leidinių verslo tematika išleidimo finansavimas	• gamyba • turizmo paslaugų teikimas • paslaugos • žemės ūkio produkcijos perdirbimas • antrinių žaliavų surinkimas ir perdirbimas
2003	54/5*	5,7**	• bankų paskolų palūkanų kompensavimas • beprocenčių paskolų teikimas • verslininkų mokymo ir konsultavimo išlaidų kompensavimas • verslo misijų, mugių, parodų, seminarų verslininkams organizavimas • regiono SVV plėtros programų rengimo finansavimas • leidinių verslo tematika išleidimo finansavimas	• gamyba • turizmo paslaugų teikimas • paslaugos • žemės ūkio produkcijos perdirbimas • antrinių žaliavų surinkimas ir perdirbimas • viešbučių paslaugos

* Ignalinos, Joniškio rajonų, Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos miestų savivaldybės nėra įsteigusios SVV skatinimo fondų, tačiau SVV remia iš privatizavimo fondo lėšų bei iš kitų lėšų šaltinių. Molėtų rajono savivaldybė nėra įsteigusi SVV skatinimo fondo ir neremia SVV.

** Skirtos lėšos.

Teisės aktai

Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymas (Žin., 1994, Nr. 55–1049; 1995, Nr. 30–683, Nr. 59–1486, Nr. 79–1820; 1996, Nr. 33–804, Nr. 35–869, Nr. 50–1196; 1997, Nr. 11–206, Nr. 20–446, Nr. 53–1228, Nr. 62–1465, Nr. 106–2669; 1998, Nr. 51–1393, Nr. 105–2900, Nr. 108–2955; 2000, Nr. 91–2832; 2001, Nr. 64–2323, Nr. 71–2515, Nr. 85–2969, Nr. 99–3519, Nr. 110–3984; 2002, Nr. 33–1256, Nr. 43–1604, Nr. 68–2765, Nr. 96–4171, Nr. 103–4605, Nr. 112–4976, Nr. 127–5749; 2003, Nr. 12–439, Nr. 17–704, Nr. 28–1124, Nr. 38–1694, Nr. 42–1918, Nr. 54–2371)

Phare parama verslo plėtrai

Kontaktai

Struktūrinių fondų valdymo skyrius

Ūkio ministerija

Gedimino pr. 38/2, LT-2600 Vilnius

Tel. (5) 261 92 01, 262 88 07, faks. 262 39 74

El. paštas e.stanioniene@ukmin.lt

<http://www.ukmin.lt>

Lietuvos verslo paramos agentūra

Gedimino pr. 38/2, LT-2600 Vilnius

Tel. (5) 268 74 03, 268 74 02, faks. 268 74 09

El. paštas info.lvpa@ukmin.lt

<http://www.lvpa.lt>

2002 m. spalio mėnesį Europos Komisija pritarė Phare ekonominės ir socialinės sanglaudos programos (toliau – Phare ESS) projektui „Parama verslo plėtrai“. Šis 2002 m. Phare ESS projektas finansuojamas iš 2002 m. nacionalinės Phare programos Lietuvai lėšų.

Projekto bendra vertė yra 8,4 mln. eurų (28,98 mln. Lt), iš jų 6,3 mln. eurų (21,735 mln. Lt) – Phare lėšos, 2,1 mln. eurų (7,245 mln. Lt) – nacionalinio bendro finansavimo lėšos.

Projektą sudaro 5 komponentai – techninė pagalba ir 4 negrąžintinių subsidijų schemos:

- 1) viešosios paslaugos verslui,
- 2) tiesioginė parama įmonėms,
- 3) turizmo infrastruktūra,
- 4) tiesioginė parama privatiems turizmo paslaugų teikėjams.

Techninės pagalbos komponento vertė – 0,4 mln. eurų, negrąžintinių subsidijų schemų bendra vertė – 8 mln. eurų, kiekviena – po 2 mln. eurų.

Negrąžintina parama bus teikiama 2 sritims:

- verslo plėtrai,
- turizmo plėtrai.

1. VERSLO PLĖTRA

Verslo plėtrai teikiama parama bus 2 rūšių:

- viešosios paslaugos verslui,
- tiesioginė parama įmonėms.

PIRMA NEGRĄŽINTINŲ SUBSIDIJŲ SCHEMA: VIEŠOSIOS PASLAUGOS VERSLUI

Tikslas

Parama (negrąžintinos subsidijos) bus teikiama veikiančioms viešosioms verslo paramos institucijoms (verslo informacijos ir konsultaciniams centrams, inovacijų centrams, verslo inkubatoriams, mokslo ir technologijų parkams, savivaldybių administracijoms ir kt.) siekiant identifikuoti, išbandyti ir pagerinti jų gebėjimus teikti kokybiškas subsidijuojamas paslaugas privačiam verslui (ypač mažoms ir mikroįmonėms pagal ES MVĮ apibrėžimą). Tai bus netiesioginė parama privačiam verslui, nes minėtos verslo paramos institucijos įmonėms teiks ne pinigus, o subsidijuojamas mokymo ir konsultavimo paslaugas.

Pagrindinė verslo paramos institucijų funkcija bus išbandyti ir, jei reikia, patobulinti savo gebėjimus administruoti vietinį subsidijuojamų paslaugų privačiam verslui teikimą.

Finansuotinos veiklos

Negražintinos subsidijos bus skiriamos šioms verslo paramos institucijų veikloms:

- mokomosioms ir informacinėms kampanijoms parengti ir įgyvendinti;
- verslo paramos institucijų darbuotojų mokymo programoms parengti ir įgyvendinti, siekiant pagerinti jų galimybes teikti aukštesnės kokybės paslaugas verslui, labiau atitinkančias jo poreikius;
- įrangai įsigyti, jeigu tai žymiai pagerintų verslo paramos institucijų teikiamų paslaugų kokybę ar pajvairintų jų pobūdį;
- subsidijuojamoms paslaugoms teikti privačioms (ypač mikro ir mažoms) įmonėms.

Kas gali teikti paraiškas

Paraiškas negražintinai subsidijai gauti gali teikti: verslo (informacijos ir konsultaciniai) centrai, inovacijų centrai, verslo inkubatoriai, mokslo ir technologijų parkai, savivaldybių institucijos.

Projektų atrankos kriterijai

Projektai turi atitikti šiuos kriterijus:

- pareiškėjas privalo įrodyti finansines ir technines galimybes administruoti subsidiją, gebėjimus teikti aukštos kokybės paslaugas ir turi turėti gerai veikiančias valdymo bei kontrolės procedūras teikiamoms subsidijuojamoms paslaugoms registruoti;
- pareiškėjas privalo pateikti išsamią veiklos programą ir aiškiai nurodyti paslaugų gavėjus;
- projektas turi atitikti informacinės visuomenės plėtros politiką.

1 lentelė. Paramos dydžiai

Veikla	
Mokomųjų ir informacinių kampanijų parengimas ir įgyvendinimas	90%
Mokymo programų verslo paramos institucijų darbuotojams parengimas ir įgyvendinimas, siekiant pagerinti jų galimybes teikti aukštesnės kokybės paslaugas verslui, labiau atitinkančias jo poreikius	90%
Įrangos įsigijimas, jeigu tai žymiai pagerintų verslo paramos institucijų teikiamų paslaugų kokybę ar pajvairintų jų pobūdį	50%
Subsidijuojamų paslaugų teikimas privačioms (ypač mikro ir mažoms) įmonėms: - specializuoto darbuotojų mokymo įmonėse programos, specializuotos konsultacijos, specializuotų techninių paslaugų (pvz., projektavimo, teisinių, finansinių, vertimo ir pan.) teikimas; - įrangos pirkimas	90% 50%

Negražintinų subsidijų dydis

Verslo paramos institucijos galės teikti paraiškas nuo 50 tūkst. iki 100 tūkst. eurų vertės negražintinai subsidijai gauti. Visais atvejais pareiškėjas turi pateikti konkrečią ir detalią informaciją apie projekte, kuriam jis prašo paramos, numatytas veiklas ir kiek reikės lėšų kiekvienai iš nurodytų veiklų.

Teikiant subsidijuojamas paslaugas privačioms įmonėms turi būti laikomasi valstybės teikimo pagalbos *de minimis* taisyklės, t. y. valstybės pagalbos suma

vienam paslaugos gavėjui negali būti didesnė nei 100 tūkst. eurų per trejų metų laikotarpį.

ANTRA NEGRAŽINTINŲ SUBSIDIJŲ SCHEMA: TIESIOGINĖ PARAMA ĮMONĖMS

Tikslas

Teikiama tiesioginė parama (negražintinos subsidijos) privačioms įmonėms įgyvendinti projektus 2 prioritetinėse srityse:

- inovacijų,
- elektroninio verslo.

Finansuotinos veiklos

Negražintinos subsidijos bus skiriamos šioms veikloms įgyvendinti:

- mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros (RTD) bei paslaugų, procesų, gaminių projektavimo/tobulinimo darbams: tiek užsakovams, tiek atliekamiems pačioje įmonėje (įmonės įėjimais);
- specializuotoms konsultacijoms įmonėms, siekiant padėti rasti technologinius partnerius, vykdyti tarptautinę technologijų perdavimą, atlikti inovacijų ir technologinius auditus, lyginamąją analizę (*benchmarking*), plėtoti inovacinius procesus bei skatinti naujų produktų ir procesų (technologinių) patekimą į rinką; patariamojo pobūdžio paslaugoms įmonėms, vykdančioms inovacinę veiklą (teisiniai klausimai, intelektinė nuosavybė/patentai, finansavimas ir pan.); kvalifikacijos kėlimui, tiesiogiai susijusiam su technologinėmis inovacijomis;
- inovacinio proceso įgyvendinimui būtinai įrangai, kompiuterinei technikai bei programinei įrangai įsigyti;
- kitoms išorinėms technologijoms, susijusioms su vykdomomis produktų ar procesų inovacijomis, įsigyti (patentai,

licencijos, know-how, prekių ženklai, programiniai paketai, nepriskirti kitoms veiklų kategorijoms);

- programinės įrangos kūrimo paslaugoms kuriant elektroninio verslo programinius sprendimus, pritaikytus individualiems mikro ir mažų įmonių poreikiams.

Kas gali teikti paraiškas

Paraiškas gali teikti: privačios įmonės ir jų konsorciškai, gebantys komerciškai pritaikyti naujas technologijas, idėjas ir metodus siūlant rinkai naujus arba tobulinant jau esančius produktus ir procesus.

Atrankos kriterijai

Projektai turi atitikti šiuos kriterijus:

Inovaciniai projektai:

- įmonė turi turėti pakankamą potencialą (gebėjimus) plėsti inovacijų pagrindą ir finansinius/techninius gebėjimus valdyti subsidijas (subsidijuojamą veiklą);
- paramos reikalingumui pagrįsti turėtų būti parengtas aiškus ir aukštos kokybės inovacinis projektas bei projekto darbo planas, apimantis valdymą ir išteklių paskirstymą;
- inovacijos turi būti aiškiai orientuotos į rinką (rinkai pasiūlyti nauji ar pagerinti jau esantys produktai ir procesai);
- jeigu įmanoma, turėtų būti identifikuoti ryšiai tarp įmonių ir mokslinių tyrimų centrų;
- projektai turi būti parengti įgyvendinti.

Elektroninio verslo projektai:

- projekto indėlis didinant įmonės veiklos efektyvumą;
- projekto poveikis informacinės visuomenės ir elektroninio verslo plėtros skatinimui (pvz., žmonių ir įmonių, dalyvaujančių įgyvendinant elektroninio verslo projektą, skaičius);

- nuosekli, aiški ir pagrįsta metodika su kiekybiniais ir išmatuojamais rezultatais;
- finansinis ir institucinis projekto veiklos tęstinumas;
- valdymo / vadybiniai gebėjimai ir kompetencija;
- sąnaudų efektyvumas (aiškus, detalus ir realus projekto biudžetas, nuosavų lėšų kiekis ir pan.).

2 lentelė. Paramos dydžiai

Veikla	
Mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros (RTD) bei produktų projektavimo/tobulinimo darbai: tiek užsakovieji, tiek atliekami pačioje įmonėje (įmonės jėgomis)	80%
Su inovacijomis susijusios specializuotos konsultacijos ir patarimojo pobūdžio paslaugos įmonėms	80%
Inovaciniam procesui įgyvendinti būtinos įrangos, kompiuterinės technikos bei programinės įrangos įsigijimas	50%
Kitų išorinių technologijų, susijusių su vykdomomis produktų ar procesų inovacijomis, įsigijimas (patentai, licencijos, know-how, prekių ženklai, programiniai paketai, nepriskirti kitoms veiklų kategorijoms)	50%
Programinės įrangos kūrimo paslaugos, kuriant elektroninio verslo programinius sprendimus, pritaikytus individualiems mikro ir mažų įmonių poreikiams	80%

Negražintinų subsidijų dydis

Siekiant vykdyti valstybės pagalbos *de minimis* reikalavimą, pagal kurį vienai įmonei 3 metų laikotarpiu suteiktos *de minimis* valstybės pagalbos bendra suma negali viršyti 100 tūkst. eurų, negražintinos subsidijos dydis vienos įmonės projektui gali būti nuo 50 tūkst. iki 100 tūkst. eurų. Jeigu paraišką subsidijai gauti teikia įmonių konsorciumas, negražintinos subsidijos dydis gali būti didesnis nei 100 tūkst. eurų, tačiau bet kuriuo atveju kiekvienai konsorciume dalyvaujančiai įmonei tenkanti subsidijos dalis negali viršyti 100 tūkst. eurų.

2. TURIZMO PLĖTRA

Negražintinų subsidijų schemų turizmo srityje tikslas – pagreitinėti turizmo sektoriaus plėtrą, naujų turizmo paslaugų atsiradimą, padidinti vietinių ir užsienio turistų srautus.

TREČIA NEGRAŽINTINŲ SUBSIDIJŲ SCHEMA: TURIZMO INFRASTRUKTŪRA

Tikslas

Bus investuojama į viešosios turizmo infrastruktūros plėtrą, siekiant, kad iš sukuriamų pajamų ir darbo vietų regionuose gaunama nauda atitektų platesnei visuomenei.

Finansuotinos veiklos

Finansuotinos veiklos:

1. galimybių studijų, verslo planų ir techninės dokumentacijos rengimas, dokumentų leidyba, rinkodara;

2. turizmo infrastruktūros kūrimas ir plėtra:

- kultūrinių objektų fizinis pritaikymas turizmui;
- stovyklaviečių ir rekreacinių zonų plėtra;

- vietiniai turizmo maršrutai;
- vandens atrakcionų infrastruktūra;
- 3. mokymo programų rengimas ir įgyvendinimas:
- mokymai, kaip valdyti naują turizmo infrastruktūrą;
- mokymai, kaip skatinti turizmą;
- mokymai apie svetingumo verslą.

Kas gali teikti paraiškas

Paraiškas negražintinai subsidijai gauti gali teikti: apskričių administracijos ir savivaldybių institucijos, turizmo informaciniai centrai, mokymo įstaigos.

Negražintinų subsidijų dydis: nuo 50 tūkst. iki 100 tūkst. eurų.

3 lentelė. Paramos dydžiai

Veikla	
Galimybių studijų, verslo planų ir techninės dokumentacijos rengimas, dokumentų leidyba, rinkodara	80%
Turizmo infrastruktūros kūrimas ir plėtra: • kultūrinių objektų fizinis pritaikymas turizmui; • stovyklaviečių ir rekreacinių zonų plėtra; • vietiniai turizmo maršrutai; • vandens atrakcionų infrastruktūra	80%
Mokymo programų rengimas ir įgyvendinimas: • mokymai, kaip valdyti naują turizmo infrastruktūrą; • mokymai, kaip skatinti turizmą; • mokymai apie svetingumo verslą	80%

KETVIRTA NEGRAŽINTINŲ SUBSIDIJŲ SCHEMA: TIESIOGINĖ PARAMA PRIVATIEMS TURIZMO PASLAUGŲ TEIKĖJAMS

Tikslas

Parama teikiama privatiems turizmo paslaugų teikėjams, įskaitant individualius asmenis, turizmo paslaugų plėtros projektams įgyvendinti.

Finansuotinos veiklos

Negražintinos subsidijos bus skiriamos šioms veikloms įgyvendinti:

- galimybių studijoms, verslo planams ir techninei dokumentacijai parengti, dokumentų leidybai, rinkodarai;
- turizmo infrastruktūrai kurti ir plėtoti;
- fiziniam kultūrinių objektų pritaikymui turizmui;
- kaimo turizmo apgyvendinimo paslaugų, turistinės klasės (šeimyninių) viešbučių, stovyklaviečių ir dviračių turizmo paslaugų plėtrai.

Kas gali teikti paraiškas

Paraiškas negražintinai subsidijai gauti gali teikti: privatūs turizmo paslaugų teikėjai, privačios konsultacinės įmonės. Tačiau privatūs juridiniai asmenys gali teikti paraiškas tik tuo atveju, jeigu jie negali pretenduoti į SAPARD programos paramą (pvz., jų buveinė nėra kaimo vietovėje ir / arba darbuotojų skaičius viršija 50).

4 lentelė. Paramos dydžiai

Veikla	
Galimybių studijų, verslo planų ir techninės dokumentacijos rengimas, dokumentų leidyba, rinkodara	80%

Turizmo infrastruktūros kūrimas ir plėtra: • kultūrinių objektų fizinis pritaikymas turizmui; • kaimo turizmo apgyvendinimo paslaugų, turistinės klasės (šeimyninių) viešbučių, stovyklaviečių ir dviračių turizmo paslaugų plėtra	50%

Negražintinų subsidijų dydis

Siekiant vykdyti valstybės pagalbos *de minimis* reikalavimą, pagal kurį vienai įmonei 3 metų laikotarpiu suteiktos *de minimis* valstybės pagalbos bendra suma negali viršyti 100 tūkst. eurų, minimalus subsidijos dydis bus 20 tūkst. eurų, maksimalus subsidijos vienam privačiam ūkio subjektui dydis – 100 tūkst. eurų.

Projektą įgyvendinančios institucijos

Phare ekonominės ir socialinės sanglaudos programos projektą „Parama verslo plėtrai“ įgyvendins Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos Struktūrinių fondų valdymo skyrius ir šiais metais įsteigta Lietuvos verslo paramos agentūra. Šiuo metu baigiamos rengti „Gairės paraiškų teikėjams“, kuriose bus pateiktos paraiškų formos, išsamūs reikalavimai paraiškų rengėjams, finansuotinių išlaidų sąrašai ir pan. Konkursus numatoma pradėti skelbti spaudoje ir Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos (<http://www.ukmin.lt>) ir/ar Lietuvos verslo paramos agentūros (<http://www.lvpa.lt>) tinklalapiuose 2003 m. pabaigoje.

Europos Sąjungos struktūrinių fondų parama įmonėms

Pasiruošimo Europos Sąjungos struktūrinių fondų valdymui skyrius

Finansų ministerija

J. Tumo-Vaižganto g. 8 A/2, LT-2600 Vilnius
Tel. (5) 239 01 25, 239 02 94, faks. 239 00 00
El. paštas a.nausediene@finmin.lt
<http://www.finmin.lt>

Struktūrinių fondų valdymo skyrius

Ūkio ministerija

Gedimino pr. 38/2, LT-2600 Vilnius
Tel. (5) 261 92 01, 262 88 07, faks. 262 39 74
El. paštas r.ivaskeviciene@ukmin.lt
<http://www.ukmin.lt>

Lietuvos verslo paramos agentūra

Gedimino pr. 38/2, LT-2600 Vilnius
Tel. (5) 268 74 03, 268 74 02, faks. 268 74 09
El. paštas info.lvpa@ukmin.lt
<http://www.lvpa.lt>

Centrinė projektų valdymo agentūra

J. Tumo-Vaižganto g. 8 A/2-102, LT-2600 Vilnius
Tel. (5) 251 44 00, faks. 251 44 01
El. paštas info@cpva.lt
<http://www.cpva.lt>

STRUKTŪRINIAI FONDAI. REMIAMOS SRITYS IR SEKTORIAI

ES teritorijoje veikia bendroji rinka, kurios privalumais dėl nevienodo išsivystymo lygio ne visos šalys gali lygiai pasinaudoti. Tam, kad mažiau išsivysčiusios šalys ar jų atskiri regionai galėtų efektyviai dalyvauti bendroje ES erdvėje, yra sukurta speciali ES politika, kuri dažniausiai vadinama sanglaudos arba regionine politika. ES struktūriniai fondai (SF) yra ES regioninės politikos finansavimo prie-

monė. Šios politikos pagrindinis tikslas – sumažinti regionų išsivystymo skirtumus ir skatinti mažiau išsivysčiusių regionų plėtrą. 2000–2006 m. ES SF biudžetas sudaro 195 mlrd. eurų. SF parama remiasi principu, kad teikiamos lėšos yra skirtos ne pakeisti pačių valstybių išlaidas tam tikroje srityse, o jas papildyti, t. y. valstybės narės turi prisidėti prie remiamų projektų finansavimo.

Taigi ES regioninės politikos įgyvendinimas ES valstybėse narėse yra finansuojamas iš keturių ES SF ir atskiros Sanglaudos fondo. Šie fondai remia skirtingas sritis:

1 lentelė. Remiamos sritys

Europos regioninės plėtros fondas (ERPF)	Gamyba, infrastruktūra, SVV plėtra, vietos plėtra
Europos socialinis fondas (ESF)	Žmonių išteklių plėtra (užimtumo skatinimas, socialinė integracija, švietimas, profesinis rengimas)
Europos žemės ūkio garantijų ir orientavimo fondo Orientavimo skyrius (EŽŪGOF)	Žemės ūkio pertvarkymas ir kaimo plėtra (ūkio pertvarka, mokymai, žemės ūkio produktų perdirbimas ir rinkodara)
Žuvininkystės orientavimo finansinis instrumentas (ŽOFI)	Žuvininkystės sektoriaus pertvarkymas

Sanglaudos fondas	Dideli (didesnės nei 10 mln. eurų vertės) aplinkosaugos ir transporto infrastruktūros projektai

Lietuva gaus SF paramą kaip vienas regionas, t. y. iš visų keturių fondų ir didžiausią leistiną procentinę dalį. Ne visi ūkio sektoriai yra remiami. ES reglamentuose nustatyta, kad iš SF remiami šie ūkio sektoriai:

- ekonominė ir socialinė infrastruktūra (transportas, energetika, aplinkosauga, telekomunikacijos, sveikatos apsaugos, švietimo ir socialinė infrastruktūra);
 - gamybinis sektorius (pramonė, SVV plėtra, paslaugos verslui, žemės ūkis, kaimo plėtra, turizmas);
 - žmonių ištekliai (užimtumas, švietimas, profesinis mokymas, informacinė visuomenė).
- Iš SF neremiami:
- valstybės valdymas;
 - teisėsauga, teisėtvara;
 - krašto apsauga;
 - būstas, komunalinės paslaugos.

Struktūrinių fondų paramos struktūra

SF parama susideda iš ES biudžeto pinigų ir Lietuvos viešojo bendro finansavimo pinigų (tik valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų lėšos).

2 lentelė. Struktūrinių fondų parama

Iki 75% gali sudaryti ES biudžeto lėšos (proporcijos, atsižvelgiant į projekto tipą, gali keistis)	Nuo 25% – LR valstybės biudžeto lėšos

Paprastai SF parama teikiama subsidijos forma, o subsidijos dydis (intensyvumas) išreiškiamas procentais ir skiriasi, atsižvelgiant į paramos gavėją.

3 lentelė. Viešųjų institucijų¹ projektai

100% yra visos tinkamos projekto išlaidos (projektas)		
75% SF paramos intensyvumas, arba subsidijos dydis %	25% viešosios institucijos lėšos	
75% ES biudžeto lėšos	25% LR (ŪM) lėšos	25% viešosios institucijos lėšos

4 lentelė. Privačių įmonių projektai

100% yra visos tinkamos projekto išlaidos (projektas)		
65% SF paramos intensyvumas, arba subsidijos dydis %	35% MVĮ lėšos	
55% ES biudžeto lėšos (30% viso projekto lėšų)	45% LR (ŪM) lėšos (30% viso projekto lėšų)	35% MVĮ lėšos

5 lentelė. Privačių įmonių (didelių) projektai

100% yra visos tinkamos projekto išlaidos (projektas)		
SF paramos intensyvumas, arba subsidijos dydis %	50%	
70% ES biudžeto lėšos (30% viso projekto lėšų)	30% LR (ŪM) lėšos (15% viso projekto lėšų)	50%

¹ Savivaldybių institucijos, viešosios įstaigos, asociacijos ir kitos įstaigos bei organizacijos.

Bendrasis programavimo dokumentas. Remiamos veiklos

SF paramos teisinis pagrindas yra Bendrasis programavimo dokumentas (BPD), kurio projektas buvo patvirtintas 2003 m. sausio 31 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 144 „Dėl Lietuvos 2004–2006 metų bendrojo programavimo dokumento“ ir pateiktas Europos Komisijai derinti (BPD projektą galite rasti Finansų ministerijos interneto tinklalapyje <http://www.finmin.lt>). Šiuo metu BPD projektas yra parengtas 2004–2006 m. Nuo 2006 m. prasidės naujas ES biudžeto programavimo laikotarpis (kas septyneri metai) ir bus rengiamas naujas BPD 2007–2013 m.

Svarbu žinoti, kad priemonės, kurios nėra įtrauktos į BPD, nebus finansuojamos iš ES SF. BPD rengimą koordinuoja Finansų ministerija, šakinės ministerijos pagal kompetenciją yra atsakingos už atskiras BPD dalis.

Iki narystės ES pradžios bus parengtas atskiras dokumentas – BPD Programos priedas, kuriame bus detaliau aprašytos priemonės, pateikti projektų atrankos kriterijai, galutiniai naudos gavėjai, finansinis planas ir t. t.

Iš SF finansuojami ekonomiškai naudingi, tačiau finansiškai greitai neatsiperkantys projektai (kur yra netobula rinka ar nepakankama konkurencija). Parama suteikiama kompensuojant faktines išlaidas. Išlaidos, padarytos iki sprendimo skirti paramą datos, nebus kompensuojamos.

Pagrindinės projektų tinkamumo sąlygos yra:

- BPD remtinų veiklų atitikimas;
- valstybės pagalbos schemose numatytų reikalavimų atitikimas, pvz.: išlaidų tinkamumas, įmonės ekonominis gyvybingumas ir kt.

BPD priemonėje „Pramonės ir verslo plėtros skatinimas“, kurios pagrindu bus

skiriama tiesioginė parama įmonėms, numatomos tokios remiamos veiklos:

- konsultacinių paslaugų (rinkos tyrimų, verslo galimybių studijų, techninės dokumentacijos rengimo, informacinių sistemų kūrimo, verslo ir elektroninio verslo planų ir strategijų rengimo, partnerių paieškos ir pan.) pirkimas;
- MVĮ steigimas ir plėtra;
- įmonių internacionalizacijos skatinimas ir prieinamumo prie pasaulinių rinkų didinimas;
- pramonės ir verslo misijų, parodų organizavimas ir veiklų, skirtų pramonės ir verslo bei prekių ir paslaugų įvaizdžiui formuoti ir gerinti, finansavimas;
- pramonės ir verslo bendradarbiavimo tinklų bei klasterių plėtra;
- pramonės ir verslo ryšių su mokslo tyrimų institucijomis formavimas;
- modernių informacinių technologijų ir elektroninio verslo plėtra;
- IT metodų, informacinių sistemų ir duomenų bazių kūrimas ir diegimas įmonėse;
- modernių technologijų ir įrangos diegimas įmonėse;
- naujų gaminių ir paslaugų kūrimas, naujų technologijų ir inovacijų diegimas;
- kokybės vadybos sistemų ir naujų kokybės gerinimo metodų diegimas ir plėtojimas;
- kaštus mažinančių priemonių diegimas įmonėse;
- standartų diegimas ir gaminių bei paslaugų sertifikavimas;
- moksliniai tyrimai ir eksperimentinė veikla (įmonėse vykdoma veikla ir užsakomieji darbai);
- energijos taupymo priemonių diegimas, atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo skatinimas įmonėse;
- aplinkos vadybos sistemų ir aplinkosauginių priemonių diegimas įmonėse;

- eko-ženklinimo ir švaresnės gamybos technologijos plėtra;
- pramonės įmonių perkėlimas į naujas vietas, jei to reikia vykdant aplinkosauginius reikalavimus;
- naujų apgyvendinimo, konferencijų ir pramogų objektų statyba ir įrengimas, esamų pastatų, privačių paveldo objektų pritaikymas turizmui.

Verslas gali gauti paramą netiesiogiai – per viešųjų institucijų teikiamas subsidijuojamas paslaugas (mokymus, konsultacijas, informaciją ir t. t.) bei tiesiogiai – gaudamas paramos lėšas konkrečiam projektui įgyvendinti.

Valstybės pagalbos schemos

Tiesioginė parama įmonėms teikiama pagal valstybės pagalbos schemas. Valstybės pagalbos schemose numatoma:

- kas gali prašyti pagalbos;
- kokioms veikloms;
- kokios išlaidos yra tinkamos;
- koks galimos gauti pagalbos dydis;
- kokie yra projektų atrankos kriterijai ir kitos sąlygos.

Ūkio ministerija rengia dviejų tipų valstybės pagalbos schemas:

1. Valstybės pagalbos schema, atitinkanti ES leidžiamą valstybės pagalbą įmonėms (nereikia Europos Komisijos patvirtinimo):

- *de minimis* parama – iki 100 tūkst. eurų vienai įmonei per 3 metų laikotarpį, nesvarbu, koks įmonės dydis;
- parama MVĮ – iki 15 mln. eurų vertės subsidija vienam investiciniam projektui, kurio tinkamų išlaidų projekto vertė negali viršyti 25 mln. eurų;
- parama mokymams – iki 1 mln. eurų vertės subsidija vienam projektui.

Šia valstybės pagalbos schema bus galima pasinaudoti preliminariai 2004 m. pabaigoje, praktinis projektų įgyvendinimas turėtų prasidėti 2005 m. pradžioje.

2. Valstybės pagalbos schema, kuriai reikia atskiro Europos Komisijos patvirtinimo (notifikavimo) ir kuria gali pasinaudoti ir didelės įmonės:

- projekto dydis (tinkamos išlaidos) iki 50 mln. eurų.

Preliminari notifikuojamos valstybės pagalbos schemos patvirtinimo data – 2005 m. vidurys.

Tinkamos finansuoti išlaidos pagal valstybės pagalbos schemas, remiantis ES reglamentais, yra:

- statinių statyba ir renovacija;
- įrangos įsigijimas, montavimas, instaliavimas;
- programinės įrangos kūrimas, plėtra ar įsigijimas;
- mokymai ir konsultacijos;
- rinkodaros priemonės;
- dalyvavimas parodose (tik pirmą kartą);
- žemės įsigijimas (iki 10% visų tinkamų išlaidų ir jei tai susiję su projekto įgyvendinimu).

Netinkamos finansuoti išlaidos yra:

- einamieji veiklos kaštai (darbuotojų atlyginimai, šildymas, nuoma, mokesčiai);
- apyvartinės lėšos;
- pastatų pirkimas;
- transporto priemonių įsigijimas.

Išlaidos, padarytos iki paramos skyrimo projektui datos, nebus finansuojamos.

2004–2006 m. pagrindinė numatoma paramos verslui forma – negrąžinamos subsidijos. Galimų subsidijų dydžiai priklauso nuo įmonės dydžio bei tinkamų išlaidų kategorijų. Įmonė privalo investuoti į projektą nuosavų lėšų ne mažiau kaip 25% visos projekto vertės, kita įmonės lėšų dalis gali būti skolinta.

Neremtinės veiklos rūšys (sritys):

- alkoholinių gėrimų, tabako gamyba;
- prekyba (didmeninė, mažmeninė, tarp jų ir degalinės, elektroninė prekyba);

- paslaugos vartotojams (kirpyklos, auto-servisai);
- finansinis tarpininkavimas;
- transportas;
- azartiniai lošimai;
- kitos ES teisės aktų nustatytos sritys.

Iš dalies ribojamos veiklos rūšys (sri-tys):

- laivų statyba;
- statyba;
- tekstilės pramonė;
- automobilių gamyba.

Specialių ES teisės aktų reguliuojamos veiklos rūšys (sritys):

- plieno gamyba;
- angliakasyba;
- žvejybinių laivų statyba.

Dar detalesni reikalavimai bus patei-kiami paraiškų formose, pvz., kiekybiniai rodikliai. Projekto vykdytojas paraiškoje ir paramos sutartyje privalės nurodyti, ko-kių specifinių ir išmatuojamų rodiklių jis pasieks įgyvendindamas projektą (įkurtų darbo vietų skaičius, sukurtų naujų produk-tų skaičius ir pan.). Remiantis šių rodiklių įvykdymo laipsniu, bus matuojama ir verti-nama viso projekto sėkmė.

Tinkamos šalys, iš kurių subsidijos gavėjas galės pirkti prekes, paslaugas ir darbus, yra visos ES šalys ir visos Pa-saulio prekybos organizacijos šalys, su kuriomis ES yra pasirašiusi sutartis. Šiai šalių grupei priklauso ir visos šiuo metu į ES stojančios šalys, tarp jų ir Lietuva.

ATSAKINGOS INSTITUCIJOS

Ūkio ministerija yra atsakinga už ES SF paramą pramonės ir verslo, energetikos ir turizmo srityse. Konkrečiau šios sritys apibrėžtos šiose BPD priemonėse²:

- „Pramonės ir verslo plėtros skatini-mas“ (3 prioritetas, 1 priemonė);
- „Pramonės ir verslo aplinkos gerini-mas“ (3 prioritetas, 2 priemonė);
- „Turizmo infrastruktūros vystymas“ (3 prioritetas, 3 priemonė);
- „Energinės prieinamumo ir efektyvaus panaudojimo užtikrinimas“ (1 priorite-tas, 2 priemonė).

Paramą bus galima gauti tik Lietuvai įstojus į ES, t. y. nuo preliminaros narys-tės ES datos (2004 m. gegužės 1 d.) ir dar papildomai pridėjus 2–3 mėnesius, nes ma-žiausiai tiek laiko praeis, kol bus patvirtin-tas BPD. Paraiškas dėl paramos pramonei ir verslui, turizmui (privačiam sektoriui) bei daliai veiklų energetikos srityje reikės teikti Lietuvos verslo paramos agentūrai. Dėl paramos viešajai turizmo infrastruktū-rai ir energetikos projektams pareiškėjai galės kreiptis į Centrinę projektų valdymo agentūrą. Paraiškų formos ir kita dokumen-tacija bus parengta iki 2003 m. pabaigos.

Dėl informacijos apie paramos teikimą iš ES SF pagal kitas BPD numatytas prie-mones įmonės gali kreiptis į kitas ministe-rijas ir atitinkamas institucijas:

- į Susisiekimo ministeriją ir Transpor-to investicijų direkciją dėl BPD prie-monių „Transporto sistemos plėtra ir modernizavimas“ bei „Regioninio/vie-tinio eismo gerinimas“;
- į Socialinės apsaugos ir darbo ministe-riją bei Žmonių išteklių plėtros progra-mų paramos fondą dėl BPD priemonių „Užimtumo gebėjimų ugdymas“, „Dar-bo jėgos kompetencijos ir gebėjimų prisitaikyti prie pokyčių ugdymas“ ir „Socialinės atskirties prevencija ir so-cialinė integracija“;
- į Švietimo ir mokslo ministeriją bei Žmonių išteklių plėtros programų paramos fondą dėl BPD priemonių „Aukščiausios kvalifikacijos specialis-tų potencialo didinimas“ ir „Mokymosi

² Kadangi iki 2004 m. gegužės mėn. nebus oficia-liai Europos Komisijos patvirtinto Lietuvos BPD, priemonių pavadinimai gali pasikeisti.

- visą gyvenimą sąlygų plėtojimas“;
- į Žemės ūkio ministeriją ir Nacionalinę mokėjimų agentūrą dėl BPD 4 prioritete („Kaimo ir žuvininkystės plėtra“) numatytų priemonių.
- Dėl bendros informacijos apie ES SF galite kreiptis į Finansų ministeriją

bei patys susirasti interneto tinklalapyje <http://www.finmin.lt>.

Naujausią informaciją apie paramą verslui iš ES SF galima rasti Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos interneto tinklalapyje: <http://www.ukmin.lt>, skiltyje „ES struktūriniai fondai“.